

משיבת נפש

מאמר לפרשת שלח תשפ"ד

בעניין איך הרגישו יהושע וכלב ?

פרשת 'שלח' מספרת לנו את הסיפור של ה'מרגלים' שנשלחו לרגל את ארץ כנען.

הסיפור של המרגלים, מצטייר אצלנו כסיפור עצוב. הנה, נשלחה קבוצה של מרגלים לארץ כנען, כדי לדווח למשה רבנו ולעם ישראל אודות המצב של ארץ ישראל המובטחת לבני ישראל. ועל אף שהקדוש ברוך הוא אמר עליה שהיא: "ארץ זבת זולב ודבש" (שמות ג יז) - רוב המרגלים דיברו בגנותה. דבריהם הרעים - התקבלו והשפיעו על בני ישראל, שגם הם דיברו בגנות ארץ ישראל. חטא המרגלים הינו חטא חמור מאוד, שגרם מוות, גלות וחורבן, כפי שכתוב בפרשה (יד כט-לז).

אולם, זה לא הסיפור היחיד של ה'מרגלים'. בסיפור של המרגלים, יש גם חלק טוב. שני המרגלים - יהושע בן נון וכלב בן יפונה, היו צדיקים ועשו את שליחותם בנאמנות. במסירות נפש עצומה - אמרו דברים טובים על ארץ ישראל. הם שיבחו אותה בקול רם בפני כל עם ישראל, ואמרו: "עלה נעלה וירשנו אותה...". "טובה הארץ מאוד מאוד..." (יגל, יד ז) - הם קידשו שם שמים ברבים.

מה הם הרגישו?

בואו נקדיש כמה רגעים, ננסה לחשוב ולתאר לעצמנו, איך הרגישו יהושע בן נון וכלב בן יפונה, כאשר מצאו את עצמם כחלק מקבוצה של 12 מרגלים. 10 מתוכם - מתייחסים אל ארץ ישראל באופן שלילי, מציינים דברים משונים שראו, מזלזלים ומדברים בגנות הארץ. ואילו הם שניהם - המיעוט, מתייחסים אל ארץ ישראל באופן חיובי, רואים בה ארץ חמדה טובה ורחבה.

איך הרגישו יהושע וכלב, להיות שונים ומזורים? מול שאר המרגלים, שפתחו את פיהם בדברי סרה על ארץ ישראל, ושיתפו את חבריהם במחשבותיהם בצורה משוחררת. ואילו יהושע וכלב, נאלצו להסתיר את דעתם ומחשבותיהם. הם נאלצו לשתוק ולהתאפק מלשתף את רעיונותיהם.

וכאשר המרגלים חזרו למדבר ונפגשו עם משה רבינו ובני ישראל - הרגישו עשרת המרגלים עליונות לספר את סיפורם באופן השלילי ביותר, ותיכף הצטרפו אליהם בני ישראל.

בשלב הזה, מביעים יהושע וכלב את דעתם, ובתגובה, העם צועק ובו להם, כועס עליהם ומתמלא בשנאת מוות: "זי אמרו כל העדה לרגום אותם באבנים" (יד י) - איך הם הרגישו?

איך זה להיות בודד ומנודה?

הבה נמשיך את מסע הנפש, נחשוב על סבא שלנו אברהם אבינו ע"ה. מה עבר עליו, כאשר בחר לו דרך ייחודית - לנהל את חייו לפי דרך ה'. הוא נקרא 'אברהם העברי' - כל בני העולם היו מעבר אחד והוא בעבר השני. בדירות מוחלטת! הוא שונה ומשונה, זר ומזר בעיני הוריו ובני משפחתו. שכניו ובני עירו ו'חבריו' הקרובים אליו ביותר - התנכרו אליו ושנאוהו, נלחמו בו וניסו לפגוע בו בכל דרך אפשרית, עד שניסו להרוג אותו בפועל, כאשר השליכוהו לכבשן האש! איך הוא הרגיש?

סבא שלנו יעקב אבינו ע"ה, מתמודד עם עשיו אחיו ששונא אותו, ושולח את אליפז בנו להורגו. יעקב אבינו מתגורר בבית חותנו, במשך עשרים שנה - ולבן מרמה אותו ומתנכל לו בכל דרך אפשרית. כמו כן, יעקב אבינו, היה במצב של: "ויוותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו". איך הוא הרגיש?!

איך הרגיש סבא שלנו, נח הצדיק, כאשר כל העולם התנהג בהפקרות ועשה ככל העולה על רוחו, רק נח ובניו הלכו בדרך ה'. השי"ת מצוה את נח לבנות תיבה, כדי להינצל מפני מי המבול. במשך 120 שנה נח עסוק לבנות את התיבה. 120 שנה!! כלומר: 1440 חודשים! 5760 שבועות! 43,200 ימים! במשך שנים כה רבות, הוא מתבדל מבני דורו, חי חיים שונים וייחודיים משלו, שאינם מובנים ומקובלים על אף אחד אחר, ועוסק בבניית תיבה - גדולת ממדים - בפרהסיא.

אנשים באים אל נח ושואלים אותו למעשיו, והוא משיב להם: "ה' מתכוון להביא עליכם מבול, כעונש על התנהגותכם הרעה, אני ובני ביתי ניכנס לתיבה ונינצל". נח אומר את המשפט הזה מאות אלפי פעמים, וכולם בזים לו. אחרי 5 שנים, באים אליו שוב אותם אנשים ושואלים: "נח, מה התוכניות שלך?" והוא עונה להם בתמימות: "ה' מתכוון להביא עליכם מבול..." אהה, פזמון יפה... כעבור 30 שנה, שוב באים אליו אותם אנשים ומנסים להבין: "נח, נו, מה קורה? עוד לא התייאשת?... ונח עונה להם בסבלנות: "ה' מתכוון להביא מבול..." - "טוב, נח, הבנו... שיהיה לך בהצלחה... חה... חה... חה...". ואיך התייחסו אליו אחרי 75 שנים?... 120 שנה - באמונה תמימה, בדבקות במטרה ובנחישות אין סופית. בהתבדלות ובניכור ובלעג חברתי נוראי! איך הוא הרגיש?

ואיוותר אנוכי לבדי...

איך הרגיש יוסף הצדיק בבדידותו, בנידויו ובכל התלאות והביזיונות שעברו עליו? איך הרגיש דוד המלך עם כל הרדיפות שרדפוהו והחרפות שחירפוהו? איך הרגיש ירמיהו הנביא, כאשר בא אל בני ישראל בשליחות ה', והם בזו לו וניסו להרוג אותו! איך הרגיש יחזקאל הנביא, כאשר בא להוכיח את בני ישראל, והתנכלו לו ורצו להרוג אותו? איך הרגיש אליהו הנביא, כאשר מצא את עצמו בודד במערכה לעמוד מול מהרסי הדת?

מתוך איזו תחושה הם הלכו לישון? מה הם חוו בבוקר, כאשר יצאו מפתח ביתם, לקראת עוד יום מלא וגדוש בעיניים מנקרות ומשפילות של שכיניהם וקרוביהם, באמירות פוגעות, בניכור נפשי וחברתי, בריחוק ובנידוי, ביריקות על פניהם, בזריקת ביצים ואבנים??!

בכל דור, יש אנשים המבינים את מטרת חייהם, יש להם קול פנימי הממקד אותם, יש להם מצפן נפשי אישי - המכוון אותם, הם דבקים באלוקים חיים, נחושים להיצמד לדרך הקודש שבחרו. ובעקבות כך, מוצאים את עצמם מבודדים - מול המון העם, ההולך בעדריות עיוורת, בשטחיות, בורם ובתלם של: "מצות אנשים מלומדה".

הם נתונים לבדידות מייסרת, ובכל זאת, בנחישות איתנה - חורטים על דיגלם את מאמר הרמ"א ז"ל: **"ואל יתבייש מפני בני אדם המלעיגים עליו בעבודת ה' יתברך"** (שו"ע סי' א). זה יכול להיות ילד, בחור או מבוגר, ילדה, נערה או אשה, בתוך משפחה, בשכונה, בכיתה, בישיבה, בבית כנסת, או במקום העבודה. זה יכול להיות משפחה או קבוצה או רב. הם הולכים בדרך של יהושע בן נון וכלב בן יפונה. גיבורי כוח עושי דברו, במסירות נפש עצומה - מה הם מרגישים???

רבים מאיתנו מרגישים, שיש דברים הנעשים בעולם, שאינם נכונים, איכפת לנו על כבוד שמים, מפריע לנו שהדברים אינם מתוקנים, וכשאנו מנסים להביע את דעתנו על הדבר הזה, האנשים הסובבים אותנו, אינם מסכימים איתנו ואינם מבינים מה שאנחנו אומרים. יש בכך נסיון גדול. צריכים לדעת, שזאת תופעה מאוד מוכרת. כל ההיסטוריה היהודית מלאה במצבים האלה. צריכים לדעת, שהסובבים אותנו, באמת לא מבינים, הם רואים את הדברים מזווית ראייה שונה. הנה, אדם מטבעו, רוצה להיות מקובל על החברה. מי הם, אם כן, בני חברתו של האדם האיכפתי? - כל אותם אנשים יראי ה', שדבקו בדרך ה' במסירות גדולה. כמו כן, צריך לדעת, שהליגלוג, הוא דבר זמני חולף, לעומת האמת הנצחית, העומדת וקיימת לעד. במבחן הזמן, את מי אנשים מעריכים? את האנשים שידעו לעמוד על עקרונותיהם בעוז ובגבורה, למען כבוד השי"ת. חזקו ויאמץ לבבכם - כל המייחלים לה!!!

באת שלום ואהבה. נכתב בס"ס אל ימי אשה מפגי פאליסקין